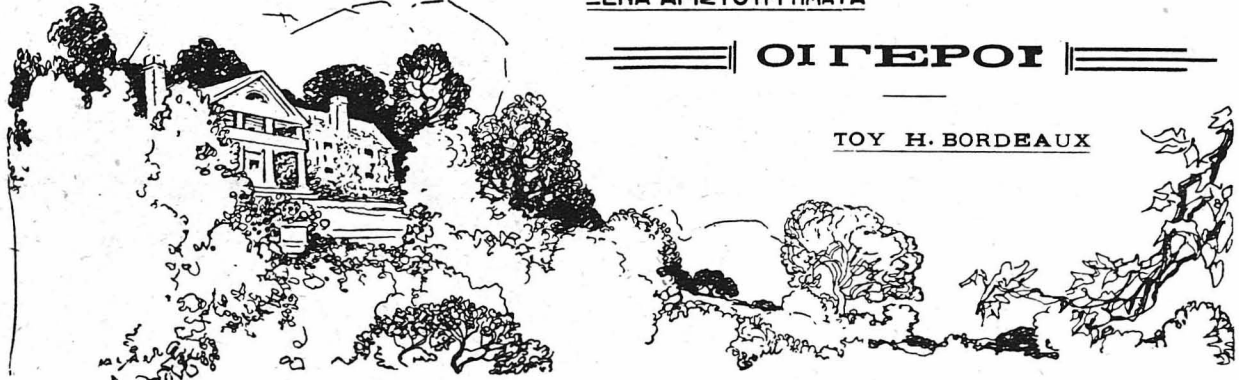

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΓΕΡΟΙ

ΤΟΥ Η. BORDEAUX

‘Ο κ. και η κ. Γκατινό ήταν πολύ γέροι. Ήταν όλομόναχοι και δεν τους άπομεινε για παρηγοριά, παρά ένα εγγονάκι, ο μικρός Βίκτωρ, που γλυντούσε στο Παρίσι και που πήγαινε κάθε τόσο στο μικρό τους χωριουδάκι, όπου ο Παριζιανισμός του τον έκανε πολύ να ύποπτερη.

‘Εντούτοις η ύπαρξής του παιδιού αυτού τους κρατούσε στη ζωή. Διαβάζανε και ξαναδιαβάζανε τα γράμματά του, ως που να τα μαθαίνουν απ’ έξω. Με πόση συγκίνηση τα πιάνανε στα χέρια τους και με πόσο ένθουσιασμό μιλούσανε για τον μικρόν αυτόν, που γι’ αυτούς είχε μείνει πάντα ο μπέμπης τους, ή κούκλα των γηραιών τους, που τόσο μοιάζουσε με την παιδική ηλικία!

Τά εισοδήματά τους, ήτανε κάπως μέτρια. ‘Η διατροφή του Βίκτωρος τους κόστιζε το μισό εισόδημα, μα αυτοί χρειαζόντουσαν τόσο λίγα έξοδα για τον έαυτό τους, που ποτέ δεν στενοχωρηθήκανε.

Χωρίς να κάνουνε τίποτα, ήτανε πάντα άησυχολήμενοι. ‘Ο γέρος περιποιότανε τον κήπο εύσυνείδητα, σφουγγίζοντας τον ιδρώτα του με ύψος κουρασμένο, σαν έβγαζε ένα άγκάθι από καμμά τριανταφυλλιά ή ξεριζώνανε, με πολύ κόπο, κανέν’ άγριο χόρτο. ‘Εκείνη σιγύριζε τα ρούχα στα συρτάρια ή σιγόφηνε κανένα γλύκισμα, για τον Άτζενόρ, ή κεντούσε κανένα πουκάμισο.

Είχαν ο ένας για τον άλλον λεπτότητες έρωτευμένων. Βρίσκαν ένα σωρό άφορμές για να εύχαριστή ό ένας τον άλλον...

‘Ενα πρωί, ο ταχυδρόμος τους έφερε δυο γράμματα, ένα για τον καθένα. Πήγαν ο καθένας στην κάμαρά του κι’ άρχισαν να διαβάζη ο καθένας το γράμμα του. ‘Όταν τα διαβάσανε ήτανε κι’ οι δυο κατακόκκινοι και στενοχωρημένοι, και δεν είχανε καμιά δρεξή για όμιλία...

Με τα γυαλιά στώνα χέρι και το γράμμα στάλλο, πηγαίνοντο ανόητοι και δε λέγανε τίποτα...

— Πουός σου γράφει; ρώτησε επί τέλους η κυρία Γκατινό.

— ‘Ω τίποτε, άπηνησε εκείνος... Είπε... από ένα κηπουρό, που τούχα γράψει για κάτι σπόρους.

— ‘Α!

— Και σύ; ... Μήπως ή δικιά σου είπε καμιά έπιστολή ένδιαφέρουσα;

— ‘Όχι, όχι, καθόλου! είπε γρήγορα γρήγορα ή γριά... Είπε μια σημείωση τής άφτρας μας.

Και ο σύζυγός της μουμούρισε μ’ έναν τόνο λυπημένο.

— ‘Ηλιτζα πώς θάχαμε κανένα γράμμα από τον Βίκτωρα.

‘Επειτα, μη βρίσκοντας τίποτα να πη, πήγε στον κήπο.

‘Η γριά άνέβηκε στην κάμαρά της.

‘Ο γέρος κάθισε σ’ ένα κάγκο, στη σιά, κι’ εκεί ξεδιπλωσε το γράμμα, που είχε κρυμμένο στην τσέπη του.

Το γράμμα αυτό έγραφε τά εξής:

ΠΑΡΙΣΙ, 3 ‘Ιουνίου 19..

‘Αγαπητέ μου Παπεύ

Σε σένα μονάχα γράφο και για πρώτη φορά σου γράφο με στενοχωρία, γιατί δεν ήθελα ποτέ να σε κόνω να λυπηθής. Παρασόρημα κι’ εταίρα με

κάτι συναδέλφους μου. Έχασα πολλά και για να τα πληρώσω, αναγκάστηκα να χρεωθώ. Είμαι πολύ στενοχωρημένος, και για να βγω από τη δύσκολη αυτή θέση που βρίσκομαι στριζομαι σε μόνη την καλωσύνη σου. Μου χρειάζονται 25 εικοσοφραγκα. Τα χρειάζομαι άμέσως, γιατί έχω ύποσχεθί να τα δώσω. Λυπούμαι πολύ που σας στενοχωρώ τόσο, αλλά στις ύποσχομαι να μη ξαναπαίξω ποτέ.

‘Προ παντός, σε παρακαλώ πολύ να μην πης τίποτα στη γιαγιά. Θα λυπηθή πολύ και εινε καλλίτερα να μη το μάθι ποτέ! ...ς μη μνη καλλίτερα πώς έλαβες γράμμα μου.

Σε ασπάζομαι, ο έγγονός σου Βίκτωρ Γκατινό

‘Ο γέρος σφούγγισε ένα δάκρυ! — Φτωχέ μικρέ, είπε μέσα του... Δέ θέλει να λυπηση τη γιαγιά του. ‘Εχει άδυναμίες, έχει όμως πολύ καλά αισθήματα! Είπε όλος καρδιά ο μικρός αυτός!... Πρέπει γρήγορα να πάω να σηκώσω λεφτά για να του τα στείλω, χωρίς να το μάθι ή γυναίκα μου...

Και, μσανοίγοντας την πόρτα, φώναξε: — Σελβία, ο καιρός εινε δημορφος. Θα πάω να κάνω ένα γυρό... Και βγήκε έτοιχίνοντας τα μικρά του βήματα. Κάπου-κάπου, στεκότανε και σκούπιζε το μέτωπό του μ’ ένα μεγάλο μαντήλι.

— Φτωχέ μικρέ!...έλεγε κάθε τόσο.Είχε δικιο όμως ναή εμπιστοσύνη σε μένα! ‘Η γιαγιά του θα λυπότανε πολύ...

Σ’ αυτό το διάστημα, ή κυρία Γκατινό είχε κι’ έκρηνη άνοιγμένο μπροστά της το γράμμα που’χε λάβει.

Το γράμμα έλεγε τά εξής:

ΠΑΡΙΣΙ 3 ‘Ιουνίου 19..

‘Αγαπημένη μου Γιαγιά,

‘Απευθύνομαι σε σένα, μέσα στην τση στενοχώρια που βρίσκομαι, γιατί έχω πάω μ’ άναπας και πώς δε θα κρίνης πολύ άσχημα τα σφάλματά μου. Έχω πώς θα σε λυπήσω, και τόσο πολύ στενοχωρούμαι κι’ αυτό, που διατάξω ν’ άποτελειώσω αυτό το γράμμα μου. Έχω όμως πώς είσαι καλή και θα με συγχωρήσης...

‘Όν παρασμένο μήνα για να περιποιηθώ κάτι φίλους μου, και είχα ύποσχεση να το κάνω, αναγκάστηκα να χρεωθώ. Τώρα, ο σπιτικοκοφής μου, που δεν του πλήρωσα το νοίκι, μου έλα πώς θα με καταγγείλι, για να μου πάρη τα 400 φράγκα που του χρωστώ από νοίκια. Θα μου κατασχουν τά έπιπλα!... Έξερεις τά παλιά μας έπιπλα, τά οικονομιακά, που μου στείλας εδώ και δυο χρονια!...Αυτό μου πληγώνει την καρδιά σαν το σκεπτομαι. Τά πράγματα αυτά, τά τόσο πολύτιμα, για μάς κειμήλια, θα πέσουνε σε χέρια ξένα...Θά με βοηθήστενα τά βαστήξω, δεν εινε έτσι; Και θα με συγχωρήσης βέβαια που φάνηκα λίγο σπάταλος...

Σε παρακαλώ όμως να μην πης τίποτα στον παπου... Δέ θέλω να τον στενοχωρήσω! ‘Εσύ, καλή μου γιαγιά, που μ’ αγαπάς τόσο, θα μου κάνεις αυτή τη χάρη...

Σε ασπάζομαι

Βίκτωρ Γκατινό

‘Όταν τελείωσε το διάβασμά της είπε μέσα της: — Το αγαπημένο μου παιδί, ένδιαφέρεται πολύ για κάθε τι που του θυμίζει τά παρασμένα!... Βεβαίωτα θα τον βοηθήσω και ο Άτζενόρ δεν θάμαθι τίποτα ποτέ!...

Σκέφθηκε λοιπόν με τι μέσα θα μπορούσε να έξοικονομήση τόποσόν αυτό που ήταν σεβαστό γι’ αυτήν.

Είχε όμως μερικά χρήματα δικιά της. Κι’ άν έκανε κάποια οικονομία στα έξοδα του σπιτιού, θα μπορούσε κάτι να έξοικονομήση απ’ αυτήν.

Ναι, άλλ’ αυτά δεν

‘Εκρηνη κεντούσε για να έχη κάποια άπασχόληση.

κάνανε τις 400 δραχμές... Έβασάνιζε λοιπόν το κεφάλι της για να βρει κάποιο τρόπο, μα όσο κι' αν σκαφτόταν δεν εύρισκε κανέναν. 'Ανοιξε κι' έκλεινε τα σφραγάρια της με την έλπιδα να βρει κάτι. 'Άξαφνα ή προσοχή της έπεσε σ' ένα μικρό κούτακι!

'Ήτανε το κούτι όπου φύλαγε τα κοσμήματά της. Τα έβγαλε όλα και τάπλωσε στο κρεβάτι της, για να διαλέξει εκείνο που θα θύσιαζε! Και πάλι όμως δίσταζε, γιατί το καθένα απ' αυτά ήτανε και μιὰ ανάμνησις της νεανικής της ζωής.

'Εν τούτοις άποράσιος σε λίγο να πουλήση ένα κόσμημα χρυσό. Κρυφά-κρυφά, ύστερα από το μεσημέρι, το πήγε σ' ένα μεταπωλητή, ο οποίος της το πλέρωσε στο τέταρτο της αξίας του, άκριβώς όσο της χρειαζότανε για να συμπληρώση το ποσόν. Κι' άμέσως έστειλε στον έγγονό της τα 400 φράγκα που της ζητούσε.

Στο Παρίσι ο Βίκτωρ έλαβε και τα δύο τους γραμματα, τα γράματα λαπτά, τ' άποσφράγισ με χαμόγελο, ανθρώπου, που συγγαίρει τον έαυτό του για το κατόρθωμά του. Είχε τώρα όλα τα χρήματα που ζήτησε και μάλιστα λίγο περισσό-τερα.

'Εκει κάτω, στο παλιό σπίτι, ή ζωή εξακολουθούσε όπως και πριν, ήσυχη και μονότονη.

Μιλούσαν για τον Βίκτωρα με μιὰ τέτοια τρυφερότητα και βαθειά, με περισσότερη έγνοια, για τα σπάνια γραμματα του και με περισσότερη επιθυμία να τον ξαναϊδούν. 'Ο κάθε ένας τους φανταζότανε πως τον έσωσε εκείνος από ένα κακό ξεγλύστρημα.

Μιὰ μέρα όμως ένώ ή κυρία Γκατινό ήτανε στην κουζίνα, ο σύζυγός της μπήκε στο δωμάτιό της για να της μιλήση. 'Επάνω στο τραπέζι της, ήτανε έπλωμένα πολλά γράματα, του Βίκτωρα.

— 'Αγαπημένο μου παιδί, μουρμούρισε ο γέρος βλέποντάς τα.

'Υστερα, πείνοντας τις έπιστολές, άρχισε να τις ξαναδιαβάξη.

'Η μιὰ απ' αυτές ήτανε εκείνη, στην όποια ο Βίκτωρ έγγραψε στη γιαγιά του με τις πιο τρυφερές φράσεις και της ζητούσε χρήματα. Μόλις τη διάβασε έγινε κατακίτρινος. Κτύπησε την ήμερομηνία και γρήγορα-γρήγορα σαν κλέφτης που κρύβεται, άρπαξε το γράμμα και βγήκε απ' το δωμάτιο. 'Όταν μπήκε στο γραφείο του έκλεισε την πόρτα και τράβηξε από ένα σφραγίρι το γράμμα που είχε στείλει και σ' αυτόν ο Βίκτωρ. Παρέβαλε την ήμερομηνία και με κατάπληξι, μάντεψε τη διπλή κομφιδία.

Αυτός ήτανε πολύ εθής και πολύ τίμιος, και δὲ μπόρεσε να καταλάβη άμέσως την άτιμία αυτή. 'Εμεινε μερικές στιγμές συγχισμένος και προσκάρθησε να συγκεντρώση τις σκέψεις του και να βρει μιὰ εξήγησι. Μα όταν τη βρήκε ή άεμπιστία του έφθασε στο κατακόρυφο.

Αυτός ο τρόπος με τον όποιο τούς έπηρεσε τα λαπτά του φαινόντανε σαν μιὰ βεβήλωσις της στοργής των.

'Επειτα στην άσυναρτησία της σκέψης του μιὰ ιδέα ένκυριόρχισε : Δεν έπρεπε ποτέ ή γυναίκα του να ύπομισαθή έστω και το παραμικρό για όλα αυτά. 'Επρεπε με κάθε θυσίαν να την άπαλλάξη από την μεγάλη λύπη αυτή, που θα τσάκιζε την τρυφερότητά της και θα της έκανε πολύ κακό.

Τα μάτια του θολωμένα από τα δάκρυα δεν του επέτρεπαν να δει τί έκανε. Ξέσχισε σε μικρά—μικρά κομματάκια το γράμμα της γυναίκας του, νομίζοντας πως έσχισε το δικό του. 'Υστερα, σαν κλέφτης, ξεναγούσε στο δωμάτιο της Σουλβίας και ήβριλε ένάνω στο τραπέζι το γράμμα που κρατούσε. 'Εκείνη τη στιγμή άκουσε τα βήματα της Σουλβίας. 'Όπως έβγαινε από το δωμάτιο, διασταυρώθηκε μαζί της και της ειπε, προλαμβάνοντάς την :

— Σε ζητούσα για να σου πω, πως πάω στον κήπο να περπατήσω λίγο !...

Κι' έτσι σιγά—σιγά άπομακρύνθηκε.

'Όταν μπήκε στο δωμάτιό της, που πάντα βασίλευε ή τάξις, άμέσως παρετήρησε πως κάτι είχε γίνει εκεί και ειπε μέσα της :

— Νά, ξεχάσε το σκούφο του καθώσ κι' αυτό το γράμμα που τάφηκε στο τραπέζι !

Πήρε το χαρτί και πήγαινε να του το πάη στο δωμάτιό του, όταν αίφνης γνώρισε το γράμμα.

— 'Ενα γράμμα από τον Βίκτωρα, μήπως ήθελε σήμερα ; μουρμούρισε γιομάτη χαρά, με την ιδέα πως θαχε νέα του μικρούλη της. Το διάβασε γρήγορα-γρήγορα χωρίς να πάρη άνακνητό, την κυρίως μιὰ άνησυχία στη φράσι αυτή : 'Πρό πάντων να μη μάθη τίποτα ή γιαγιά'. 'Επειτα το ξαναδιάβασε όλο : Τα χρήματα που

ζητούσε για το δήσαν χρέος του παιχιδιού, την κομφιδία της έκμιστρησεσας και την ήμερομηνία που την θυμότανε πολύ καλά.

Κατάλαβε τότε καλά και της ραγίστηκε ή καρδιά από την άνακλήψη αυτή, που της συνέτριβε άπότομα τις τελευταίες της δυνάμεις.

'Η ίδια σκέψις της γεννήθηκε : <Δεν πρέπει να το μάθη ο 'Αξενόρ, θα θυμόμεν πολύ με τον μικρόν>. Γιατί αυτή, κι' αυτή τη στιγμή ακόμα τον συγχωρούσε.

<Θά νομίση πως τόχασε ή πως το ξέσχισε>, σκέφθηκε και άμέσως το έκαψε.

'Όταν ξαναϊδοθήκανε, είχαν το ύψος πολύ ήρεμο και γλυκό και οι δύο τους και κάποτε κοιτούσε ο ένας τον άλλον με περισσότερη άγάπη, με μιὰ λατρεία παιδι συγγιητική. <Δεν θα το μάθη ποτέ της, πως μάς γέλασε>, σκαπτότανε εκείνος. Και εκείνη : 'Θά άγνοη για πάντα πως το παιδι περιπαίξε τους γέρονς γονείς του.. καλλίτερα έτσι>.

Το πρωί εκείνο ο Βίκτωρ ξύπνησε άργά στην κάμαρά του.

Πήρε άπάνω από το τραπέζι τα δύο γραμματα, τα όποια δεν ειχεάνοιξε την νύχτα, όταν γύρισε στο δωμάτιό του γιατί ειχε άναγωνίσιος το γραφικό χαρακτήρα του παπού του και της γιαγιάς του.

— 'Ας δούμε, τί λένε οι γέροι και γιατί μου γράφουν ο καθένας χωριστά, ξεδουόντας δύο γραμματόσημα και ξεχνώντας τις φρόνιμες άρχές τους, παρι όικονομίας, ειπε άποσφραγίζοντας αυτά :

Διάβασε :

5 'Ιουλίου.

'Αγαπητό μου παιδι,

<Μου προξέννησε μεγάλη λύπη, με το να σείδω να λές ψέματα. Διαβάσα κατά τύχη το γράμμα της γιαγιάς σου που της ζητούσε να σε λυπηθή για την δυστυχία σου, με την έλπιδα να της άποσπάσης χρήματα ένω, κατά τον ίδιο χρόνο μιλούσες και σε μένα για χρέη παιχιδιού, ζητώντας κι' από τους δύο μας να μη πούμε τίποτα ο ένας στον άλλον. 'Ετσι έπειθήκα πως μάς κοροιδεύες. Μπορείς να το κάνης με την ήρωϊα σου, παιδί μου, ειμαστε πολύ γέροι και δεν τα καταλαβαίνουμε όλα. 'Αλλά σκέψου το κακό που μολκινες και εκείνο που θα μπορούσες να κάνης στη γιαγιά σου. 'Εκείνη δεν το ξέρε πως διάβασε το γράμμα που της έστειλες και δεν θα της το πω ποτέ, για να σου διατηρήη την εμπιστοσύνη της. Θυμήσου ότι εινε ήλικιωμένη και φοβούμαι και την παρορμηκή λύπη γι' αυτή, έχω που θαθάλα τόσο νάναι οι τελευταίες της μέρες ευτυχισμένες !

>Είμαστε πολύ γέροι και οι δύο και δεαν δεν θα υπάρχουσαν διά να σε μαλάνουμε και δεαν θαχρη έπι τέλους τα μικρά μας αιδώματα, στην κατοχή σου όλα, σέψου τη μνήμη μας, άν, καρμιά φορά, θέλας να κάνης κάποια κακή πράξι!

<Αυτά εινε όλα όσα ήθελα να σου πω. Πέρασα πια την ήλικία που τρωρούν και εφρόκομαι στην ήλικία που όλα τα συγχωρούν, αλλά και που έχουν άρακτη δύναμη άκομη να ύποφέρουν>.

'Ο γέρω παπούς σου

'Αξενόρ Γκατινό.

Στην άλλη διάβασε τα εξής :

5 'Ιουλίου.

Πελυαγαπημένο μου, παιδι,

<Είμαι ή γεροδύλα, ή γιαγιά σου, που σ' άγαπό πολύ και λίγο ή μνησες σου, άπό ή άληγνη δική σου πείσανε τόσο νάα, που δεν πρόθλασε να τη γνωρίσης. Και μένα θα με χάρης έπίσης γρήγορα, γιατί δεν έχω, παρά ένα τόσο δά μικρό ύπόλοιπο ζωής. 'Η τέχνη μ' έκανε να διαβάσω το γράμμα που έγγραψες στον Παπού σου και του ζητούσες χρήματα κρυφά, ένω κατά τον ίδιο χρόνο, έγγραψες κι ε σε μένα το ίδιο πράγμα. Είπε πολύ κινό παιδί μου να μάς γδαίς, γιατί είμαστε γέροι και σ' άγαπούμε πολύ. 'Επρεπε να μάς της καθαρά, ότι ήθελες. Το ζέριε καλά πως για σένα θα μπορούσας να κάνουμε όλες τις ψυχίες

>Το να άκατή κανεις τους γέρονς, εινε χαρότερο από το να χτι πάη κανεις άνθρώπους, που δεν μπορούν να παρασπασθούν τον έαυτό τους. Είνε σαν να κλέβη κανεις τους τυφλούς ! Συγχωρές με γιατί ειμαι τόσο σκληρή σε σένα. Δεν συνήθησα να σε μαλάνω, το ζέριε καλά, μα αυτή τη φορά λυπηθήκα τόσο !

>Δεν ειπα τίποτα στον παπού σου και θέλω να άγνοιη πάντοτε αυτό που έκανες. 'Ας σε νομιζη τοβλάχιστον εκείνος ειλικρινή και ή καλή ιδέα που θα κρατήση στην καρδιά του για σένα, θα μου κάρη καλό !

>Σε συγχωρώ αγαπημένο μου, παιδί, μ' όλη μου την καρδιά και σε φιλά γλυκα-γλυκα και δεαν σουδωη καρμιά άοχημη σκέψη, θυμήσου τη λύπη που προξέννησε στην γεροδύλα τη γιαγιά σου!

Σουλβία Γκατινό.

'Όταν διάβασε τα γραμματα αυτά, τον έπισαν τα γέλιο ! — Σუნνεοηθήκανε να μου παίξουμε κομφιδία, ειπε στον έαυτόν του.

'Επειτα το ξαναδιάβασε και καθώσ δεν ήτανε κατά βάθος κακός, το ειλικρινές και λυπημένο τους ύφος τον συνενήησε.

Τότε ή σκέψη του πήγε εκεί κάτω, στο μικρό σπίτι που ήτανε στην άκρη του όρμού, εκεί στους δύο γέρονς, που είχαν έλαρονένοι από την ήλικία και με τα δύο τους πρόδια στον τάφο !

'Υστερα πήρε άμέσως έναν οδηγό και κύτταξε την όρα που έφωγε το πρώτο τραίνο για το χωριό των γέρονς, άποφασισμένος να πάη να τους φιλήση το χέρι και να τους ζήτηση συγγνώμη.

Henri Bordeaux

'Ο Βίκτωρ διάβασε το γράμμα.

